



Ấn Phẩm Số 24-22 | TẠP CHÍ PHÁT HÀNH HÀNG THÁNG | 10/2024



WWW.TIENGNOICUALETHAT.VN

Sứa Kyle Butt, M.Div.

Nếu bạn đã từng đi biển, có lẽ bạn đã thấy những khối "nhờn nhờn" trong suốt, hơi hồng trôi dạt lên bờ cát. Khi tìm hiểu, bạn sẽ biết ngay đó là một con sứa. Mặc dù trông như một cục chất nhầy không mấy ấn tượng, nhưng thực ra, sứa là một trong những tạo vật cực kỳ thú vị mà Chúa đã dựng nên.

Trước hết, bạn cần biết rằng sứa không phải là cá. Vì thế, nhiều người gọi chúng là "thạch biển" để tránh hiểu nhầm. Tương tự, sao biển hay một số động vật có vỏ cũng có tên "cá" dù thực chất không phải cá. Tuy vậy, từ "sứa" vẫn phổ biến hơn. Hầu hết các loài sứa có hai phần chính: một phần thân hình nấm, gọi là "chuông", và những sợi xúc tu mảnh, dài. Sứa không có não, không tim, không máu, cũng không xương! Ngoài ra, một nhóm sứa được gọi là "smack", "bloom" hay "swarm" (các thuật ngữ tiếng Anh). Vậy nên, nếu nghe ai đó "nói smack", có thể họ đang bàn luận sôi nổi về một đàn sứa đấy!

Hầu hết sứa di chuyển bằng cách co và giãn chuông, đẩy nước ra khỏi cơ thể để tiến về phía trước. Chúng bơi rất chậm, chắc chắn không thắng nổi bất kỳ "cuộc thi bơi" nào về tốc độ. Nhưng chúng lại có thể chiến thắng trong "cuộc đua tiết kiệm năng lượng". Bởi sứa bơi 24/7, chúng cần "tiêu hao" năng lượng ít nhất có thể. Chúa đã thiết kế sứa trở thành những tay bơi tiết kiệm năng lượng hiệu quả nhất đại dương, hơn cả những loài cá nhanh nhất. Tiết kiệm năng lượng nghĩa là: nếu tất cả các loài cùng nặng như nhau và cùng được cung cấp một lượng thức ăn (calo) như nhau, loài nào bơi xa nhất mới là "vô địch". Trong "cuộc đua" tưởng tượng ấy, sứa sẽ vượt qua mọi loài khác - cá mập, bạch tuộc hay rùa biển - nếu tất cả đều có cùng trọng lượng và được cung cấp cùng lượng calo.

Cho đến nay, các nhà khoa học đã phát hiện khoảng 2.000 loài sứa, nhưng họ tin vẫn còn hàng ngàn loài chưa được biết đến. Loài sứa lớn nhất gọi là sứa bươm bướm. Nó có thể có tới 1.200 xúc tu, mỗi xúc tu dài đến 36 mét (khoảng 120 feet)! Chuông của loài này có thể rộng đến hơn 2 mét (7 feet) và nặng khoảng 900 kg (2.000 pound). Tuy việc cân sứa rất khó vì phần lớn cơ thể chúng là nước (dù cơ thể con người cũng có đến gần 60% là nước,

và chúng ta vẫn cân được), ước tính này giúp ta hình dung kích cỡ khổng lồ của chúng.

Ngược lại, loài sứa nhỏ nhất được gọi là sứa bò. Chuông của chúng chỉ rộng khoảng 1/2 milimét, xúc tu cũng dài tương tự. Để bạn dễ hình dung, 1 inch có thể chia thành 100 phần nhỏ, thì sứa bò chỉ chiếm khoảng 2 trong số những phần nhỏ ấy. Nhìn trên thước kẻ có vạch milimét, sứa bò chỉ bằng một nửa khoảng cách giữa hai vạch nhỏ nhất. Thật là tí hon phải không?

Bạn có thể thắc mắc sứa sống bao lâu. Sứa bươm bướm sống khoảng một năm, một số loài khác sống vài tháng, vài loài sống chỉ vài giờ. Thế nhưng, có một loài sứa đặc biệt được gọi là "sứa bất tử" (*Turritopsis dohrnii*). Làm sao một con sứa có thể "bất tử"? Loài sứa này, dài khoảng 1/4 inch, có khả năng lạ thường: thay vì chết đi khi trưởng thành, nếu bị thương hoặc thiếu thức ăn, nó có thể quay trở lại giai đoạn polyp (giai đoạn sứa còn bám dưới đáy đại dương) và bắt đầu vòng đời lại từ đầu. Về lý thuyết, quá trình này có thể lặp lại vô hạn, trừ khi sứa bị kẻ thù ăn thịt hoặc gặp sự cố khác. Hãy tưởng tượng, như thể con người bị thương có thể trở lại thành một "phôi thai" và phát triển lại từ đầu - một khả năng không tưởng đối với chúng ta, nhưng là thật với "sứa bất tử".

Sứa còn nổi tiếng với khả năng gây chích. Có lẽ người lớn xung quanh bạn đã từng cảnh báo: "Cẩn thận đừng chạm vào sứa!" Đó là vì hầu hết sứa có nọc độc trong xúc tu, dùng để gây tê liệt con mồi và phòng vệ. Nhiều loài chỉ gây sưng đỏ trên da người, nhưng có một số loài lại cực kỳ nguy hiểm. Trong đó, sứa hộp Úc là loài động vật có nọc độc mạnh nhất đại dương, có thể giết chết người trưởng thành chỉ trong vài phút. Mỗi năm, khoảng 100 người trên thế giới thiệt mạng vì sứa hộp Úc. Nếu so sánh, năm 2023 có 14 người bị cá mập giết, vậy sứa hộp nguy hiểm gấp nhiều lần so với cá mập. Bạn chắc chắn không muốn bơi cùng sứa hộp!

Điều đáng chú ý là chúng ta đã tìm được hóa thạch sứa dù chúng không có xương. Điều này cho thấy sứa phải được chôn vùi rất nhanh (chứ không cần hàng triệu năm để hóa thạch như thuyết tiến hóa thường gợi ý). Thêm vào đó, một số hóa thạch sứa được cho "cổ" đến 500 triệu năm, nhưng khi so sánh với sứa



ngày nay, chúng vẫn phức tạp tương đương. Điều này chứng tỏ sự không hề “tiến hóa” từ đơn giản đến phức tạp qua hàng triệu năm. Thay vào đó, Chúa đã tạo ra sự phức tạp một cách hoàn chỉnh và tinh vi ngay từ đầu, vào ngày thứ năm của tuần Sáng tạo (Sáng thế ký 1:20-21). Không hề có một quá trình tiến hóa kéo dài. Sự tuyệt vời trong thiết kế của Chúa được thể hiện rõ trong các hóa thạch của sự phức tạp và tiếp tục rạn nứt ở những sinh vật xinh đẹp mà chúng ta thấy bơi lội trong đại dương ngày nay.

Luật Thực Phẩm Hoàn Hảo

Kyle Butt, M.Div.

Nhiều chuyên gia về dinh dưỡng và bệnh học đã nghiên cứu các quy định thực phẩm trong năm sách đầu tiên của Cựu Ước (Ngũ Kinh), và họ nhận ra những quy định này hoàn toàn phù hợp với hiểu biết khoa học hiện đại về vệ sinh, an toàn thực phẩm, và phòng ngừa bệnh tật. Thật đáng kinh ngạc, luật thực phẩm trong Cựu Ước thể hiện sự hiểu biết sâu sắc về vi khuẩn, cách chế biến, và tránh mầm bệnh – đi trước thời đại, vượt xa mọi nền văn hóa cùng thời với dân Y-sơ-ra-ên. Không có bằng chứng cho thấy dân Y-sơ-ra-ên học những điều này từ các dân tộc khác hoặc tự rút ra qua thử nghiệm. Vậy nguồn gốc của những luật lệ tuyệt đối chính xác này là từ đâu? Môi-se nhiều lần khẳng định chúng đến từ Đức Chúa Trời (Phục Truyền Luật Lệ Ký 10:4-5). Khi xem xét kỹ, chúng ta thấy điều Môi-se nói là hoàn toàn đáng tin.

Cá có vây và vảy

Theo Lê-vi Ký 11:12, người Y-sơ-ra-ên chỉ được ăn loài dưới nước có cả vây và vảy. Quy định này giúp họ tránh được nhiều sinh vật biển nguy hiểm.

Cá nóc: Cá nóc có vây nhưng không có vảy, nên theo luật Môi-se, họ không ăn được. Trong cá nóc có độc tố cực mạnh, có thể gây chết người chỉ với một lượng rất nhỏ. Dù ngày nay một số người xem cá nóc (fugu) là đặc sản, việc chế biến an toàn đòi hỏi đầu bếp chuyên nghiệp và vẫn ẩn chứa rủi ro. Nhờ quy định Kinh Thánh, dân Y-sơ-ra-ên xưa tránh được nguy hiểm này.

Động vật có vỏ: Loại như hàu, nếu không nấu chín kỹ, có thể chứa vi khuẩn *Vibrio vulnificus* gây chết người. Thời xưa chưa có phương pháp chế biến an toàn như ngày nay, nên luật cấm ăn những sinh vật không vây và vảy giúp dân Y-sơ-ra-ên tránh được ngộ độc nguy hiểm.

Bò sát và vi khuẩn Salmonella

Lê-vi Ký 11 cũng xếp loài bò sát vào danh sách ô uế, không được ăn. Hơn nữa, người chạm vào xác bò sát chết bị xem là “ô uế” cho đến chiều tối. Ngày nay, chúng ta biết đa số

bò sát mang vi khuẩn *Salmonella*, dễ gây bệnh cho con người. Trung tâm Kiểm soát và Phòng ngừa Dịch bệnh (CDC) khuyến cáo không để trẻ em nhỏ tiếp xúc với bò sát. Vi khuẩn còn có thể lây gián tiếp, nếu chúng ta chạm vào bề mặt đồ vật mà bò sát đã chạm qua. Lê-vi Ký 11:32-34 khuyên phải rửa, ngâm nước hoặc thậm chí đập bỏ đồ chứa thực phẩm bị nhiễm bẩn từ loài bò sát. Điều này giống như có “chuyên gia vi sinh học” hướng dẫn Môi-se, giúp người Y-sơ-ra-ên biết cách phòng ngừa lây lan vi khuẩn.

Dơi và bệnh dại

Lê-vi Ký 11:19 cấm ăn dơi. Dơi là loài động vật thường mang bệnh dại. Nghiên cứu cho thấy hầu hết ca tử vong do bệnh dại ở Mỹ liên quan đến dơi. Lệnh cấm ăn dơi đã giúp người Y-sơ-ra-ên tránh được rủi ro này. Một lần nữa, luật của Môi-se hoàn toàn khớp với kiến thức y học hiện đại.

Kết luận

Hiện nay, với kiến thức khoa học và kỹ thuật chế biến thực phẩm tiên tiến, chúng ta có thể ăn một số loài vốn bị cấm ngày xưa (như động vật có vỏ) sau khi xử lý đúng cách. Tuy nhiên, người Y-sơ-ra-ên xưa không có dụng cụ, công nghệ và hiểu biết vi khuẩn như chúng ta. Trong điều kiện giới hạn đó, luật thực phẩm của Cựu Ước đã cho họ những hướng dẫn tối ưu về an toàn thực phẩm, giúp họ tránh nguy cơ bệnh tật.

Các chuyên gia dinh dưỡng và y tế hiện đại, khi so sánh các quy định của Cựu Ước với phương pháp an toàn thực phẩm ngày nay, đều kinh ngạc và trân trọng sự hiểu biết thâm sâu trong Kinh Thánh. Đúng như Tiến sĩ David Macht nhận xét: “Mỗi lời trong Kinh Thánh tiếng Hebrew đều được chọn lọc cẩn thận, mang giá trị và ý nghĩa sâu xa” (1953, tr. 450). Quả thật, luật về chế độ ăn uống trong Cựu Ước là bằng chứng tuyệt vời cho sự khôn ngoan thần thượng, xác nhận tính đáng tin cậy và nguồn cảm hứng thiêng liêng của Kinh Thánh.





MỘT SẢN PHẨM PHÁT HÀNH HÀNG THÁNG CỦA VBI PRESS

Tổng Biên Tập: Trần Hồng Ân

Phó Biên Tập: Nguyễn Thanh Tuấn

MỌI ĐÓNG GÓP XIN LIÊN HỆ

lienhe@vbi.edu.vn

090-999-1033 – A. Tuấn

www.vbi.edu.vn

ẤN BẢN ĐIỆN TỬ PHÁT HÀNH TẠI

www.tiengnoicualetthat.vn



Ấy là Ngài mà chúng tôi rao giảng, lấy mọi sự khôn ngoan răn bảo mọi người, dạy dỗ mọi người, hầu cho bày tỏ mọi người trở nên trọn vẹn trong Đấng Christ ra trước mặt Đức Chúa Trời. Cô-lô-se 1:28